

АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ АДАПТАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ДО УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ANALYSIS OF THE POSSIBILITIES OF ADAPTATION OF INTERNATIONAL EXPERIENCE TO UKRAINIAN REALITIES IN THE SPHERE OF ENVIRONMENTAL SAFETY

Автор аналізує можливості адаптації міжнародного досвіду в галузі екологічної безпеки до українських реалій. Автор розглядає ключові аспекти цього процесу, зокрема вивчення міжнародних стандартів та нормативно-правових актів, адаптація до внутрішніх потреб, створення механізмів виконання, залучення стейкхолдерів та надання пріоритетів. Зазначено, що успішні стратегії та практики у сфері екологічної безпеки можуть бути успішно адаптовані до умов кожної країни, включаючи Україну. Виявлено актуальність проблеми адаптації міжнародного досвіду в контексті сучасної екологічної ситуації в Україні, де зростає вплив антропогенних факторів на довкілля та існує загроза знищення біорізноманіття. Підкреслено необхідність вивчення та впровадження ефективних підходів з метою забезпечення сталого розвитку та збереження довкілля в Україні. Крім того, загальна структура роботи включає в себе постановку проблеми, аналіз можливостей адаптації міжнародного досвіду, висновки та рекомендації. Робота має на меті сприяти розумінню та впровадженню ефективних стратегій в галузі екологічної безпеки в Україні на основі міжнародного досвіду та кращих практик.

Відзначено, що громадськість виконує важливу роль у контролі за виконанням екологічних програм та дотриманням прийнятих нормативів та стандартів. Її участь сприяє забезпеченню відповідальності владних структур перед суспільством. Залучення громадськості також сприяє підвищенню рівня свідомості громадян щодо екологічних проблем та мобілізації суспільства для спільних зусиль у вирішенні цих проблем. Спільна дія громадян та влади може стати ключовим фактором у досягненні сталого розвитку та збереженні природних ресурсів для майбутніх поколінь. Загалом, залучення громадськості та цивільного суспільства є важливим елементом впровадження екологічних політик та заходів в Україні, що сприяє підвищенню їхньої ефективності та легітимності.

Ключові слова: Міжнародний досвід, адаптація, екологічна безпека, стандарти, нормативно-правові акти, українські реалії, ефективність, кращі практики, технології, урядове управління, сталість політик, збереження природних ресурсів.

The author analyzes the possibilities of adapting international experience in the field of environmental safety to Ukrainian realities. The author examines the key aspects of this process, including the study of international standards and legal acts, adaptation to internal needs, creation of implementation mechanisms, involvement of stakeholders, and prioritization. It is noted that successful strategies and practices in the field of environmental security can be successfully adapted to the conditions of each country, including Ukraine. The relevance of the problem of adaptation of international experience in the context of the modern ecological situation in Ukraine, where the influence of anthropogenic factors on the environment is increasing and there is a threat of destruction of biodiversity, is revealed. The necessity of studying and implementing effective approaches to ensure sustainable development and preservation of the environment in Ukraine is emphasized. In addition, the general structure of the work includes the statement of the problem, analysis of the possibilities of adaptation of international experience, conclusions and recommendations. The work aims to contribute to the understanding and implementation of effective strategies in the field of environmental security in Ukraine based on international experience and best practices.

It was noted that the public plays an important role in monitoring the implementation of environmental programs and compliance with adopted regulations and standards. Its participation contributes to ensuring the responsibility of power structures before society. Involvement of the public also contributes to raising the level of awareness of citizens about environmental problems and mobilizing society for joint efforts in solving these problems. The joint action of citizens and authorities can become a key factor in achieving sustainable development and preserving natural resources for future generations. In general, the involvement of the public and civil society is an important element of the implementation of environmental policies and measures in Ukraine, which contributes to increasing their effectiveness and legitimacy.

Key words: International experience, adaptation, environmental safety, standards, regulatory acts, Ukrainian realities, efficiency, best practices, technologies, government management, sustainability of policies, conservation of natural resources.

УДК 351:349.6
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.36.26>

Ніколаєв К.Д.
к.с.-г.н., доцент,
професор кафедри публічного
адміністрування,
Міжрегіональна Академія управління
персоналом
ORCID ID: 0000-0003-0404-6113

Постановка проблеми. У контексті сучасної екологічної ситуації в Україні, актуальним стає питання адаптації міжнародного досвіду в сфері екологічної безпеки до українських реалій. Це вимагає уважного аналізу та оцінки можливостей використання зарубіжного досвіду для покращення стану довкілля в Україні та вирішення актуальних екологічних проблем.

Актуальність даної проблеми очевидна в контексті зростаючого впливу антропогенних факторів на довкілля, забруднення повітря, водойм, та ґрунтів, а також загрози знищення біорізноманіття. Світовий досвід доводить, що успішні стратегії та практики у сфері екологічної безпеки можуть бути успішно адаптовані до умов кожної країни. Отже, актуальність

полягає в необхідності вивчення та впровадження ефективних підходів, що вже зарекомендували себе в інших країнах, з метою забезпечення сталого розвитку та збереження довкілля в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремі аспекти проблеми ролі аналізу можливостей адаптації міжнародного досвіду до українських реалій у сфері екологічної безпеки досліджували такі науковці, як: М. Андрієнко, В. Шако, В. Бірюков, Н. Гаман, Л. Ємець, В. Кравців, П. Жук, Ю. Стадницький, М. Хилько та інші.

Мета статті. Мета цієї статті полягає у вивченні та аналізі можливостей адаптації міжнародного досвіду в галузі екологічної безпеки до українських реалій з метою покращення ефективності заходів з охорони навколишнього середовища в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. В аналізі можливостей адаптації міжнародного досвіду до українських реалій виявлено кілька ключових напрямів, які можуть сприяти покращенню стану довкілля та забезпеченню стійкого розвитку суспільства. На перший погляд, екологічна безпека може здатися окремим аспектом національної безпеки, проте вона є важливим фактором для забезпечення стабільності та життєздатності країни.

Варто наголосити, що зазначені напрями включають у себе прийняття міжнародних стандартів та нормативно-правових актів, впровадження кращих практик і технологій, міжнародне співробітництво та обмін досвідом, стимулювання інновацій та розвиток екологічної інфраструктури, а також залучення громадськості та цивільного суспільства до процесу управління довкіллям.

Слід зазначити, що цей аналіз вказує на необхідність комплексного підходу та співпраці між різними зацікавленими сторонами для досягнення ефективних результатів у забезпеченні екологічної безпеки та збереженні природних ресурсів. Адаптація міжнародного досвіду до українських реалій у цій сфері вимагає постійного моніторингу, оцінки та реагування на зміни в екологічній ситуації, а також розробки та впровадження ефективних стратегій та програм.

В. Бірюков [3, с. 25-37] вважає, що прийняття міжнародних стандартів та нормативно-правових актів є ключовим кроком для забезпечення ефективної екологічної політики та законодавства в Україні. Варто ніжці на рис. 1 розглянути основні аспекти цього процесу.

Представлений рисунок ілюструє ключові аспекти прийняття та адаптації міжнародних стандартів в екологічній політиці України.

Зокрема, виділено п'ять основних напрямків цього процесу: приєднання до міжнародних конвенцій та угод, адаптацію до внутрішніх потреб, розробку механізмів виконання, залучення зацікавлених сторін та визначення пріоритетних напрямків діяльності. Ці аспекти є важливими для забезпечення ефективної екологічної політики, яка сприятиме сталому розвитку та збереженню природних ресурсів в Україні. Розуміння цих ключових елементів дозволить країні ефективно впроваджувати міжнародні стандарти та забезпечувати стале поліпшення екологічної ситуації.

Необхідно відмітити думку вченого Н. Гамана [4], що впровадження кращих практик і технологій у сфері екологічної безпеки може сприяти значному покращенню екологічної ситуації в Україні. Україна може вивчати та впроваджувати передові практики в управлінні відходами. Це включає в себе сортування відходів на джерелі, розвиток програми вторинного використання та переробки відходів, а також створення моделей утилізації, які зменшують негативний вплив на довкілля. Крім цього, Україна може впроваджувати технології, спрямовані на зменшення викидів парникових газів у промисловості, транспорті та сільському господарстві. Це може бути досягнуто за допомогою впровадження енергоефективних технологій, розвитку відновлюваних джерел енергії та стимулювання використання зелених технологій.

Додатково, Україна має значний потенціал для розвитку відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідро- та біомасова енергія. Впровадження технологій, що базуються на цих джерелах енергії, допоможе зменшити залежність від вугільного та інших забруднюючих джерел енергії. Уряд може стимулювати розвиток та впровадження екологічно орієнтованих інновацій, таких як нові матеріали, енергоефективні технології та системи очищення довкілля. Це може бути досягнуто шляхом надання фінансової підтримки, створення інноваційних екосистем та сприяння взаємодії між державними, приватними та науковими секторами. Важливо забезпечити належну освіту та навчання для сприяння впровадженню кращих практик та технологій в екологічній сфері. Це може включати підвищення обізнаності населення щодо проблем довкілля, підготовку кадрів для впровадження нових технологій та стимулювання досліджень у галузі екології та збереження природи [1].

В цілому, ці заходи сприятимуть покращенню екологічної ситуації в Україні та забезпечать стале зростання країни в глобальному екологічному контексті.

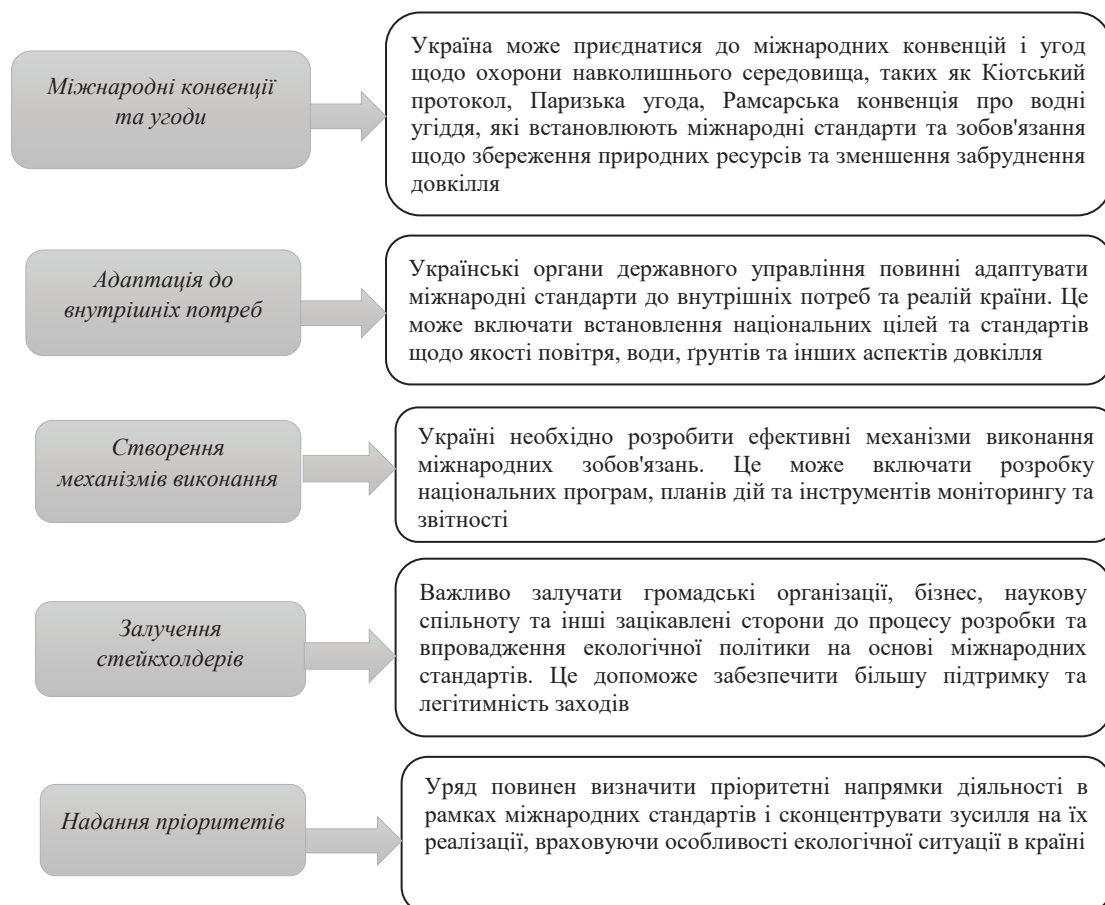

Рис 1. Ключові аспекти прийняття та адаптації міжнародних стандартів в екологічній політиці України, розроблено автором.

У зв'язку з цим, важливо розглянути аспекти міжнародного співробітництва та обміну досвідом в сфері екології, які можуть значно покращити екологічну ситуацію в Україні. Ці аспекти включають обмін інформацією та кращими практиками з іншими країнами та міжнародними організаціями, проведення програм навчання та підвищення кваліфікації для фахівців, спільні науково-дослідні проекти та участь у міжнародних програмах та ініціативах з охорони довкілля та сталого розвитку. Для більш повного розуміння цих аспектів, пропонується розглянути їх у вигляді таблиці.

Взагалі, розглянута таблиця ілюструє різноманітні аспекти міжнародного співробітництва та обміну досвідом в сфері екології, які є ключовими для забезпечення ефективної екологічної політики та екологічної безпеки в Україні. Обмін інформацією та кращими практиками, навчання персоналу, спільні науково-дослідні проекти та участь у міжнародних програмах та ініціативах є важливими аспектами співпраці, які дозволяють країні впроваджувати передові методи та технології в галузі охорони довкілля. Ці заходи сприятимуть покращенню екологіч-

ної ситуації, збереженню природних ресурсів та сталому розвитку України.

Слід наголосити, що розвиток інновацій та екологічної інфраструктури в Україні є критично важливим для поліпшення екологічної ситуації та сталого розвитку країни. Низка заходів може бути вжита для досягнення цих цілей. По-перше, уряд може надавати фінансову підтримку проектам, спрямованим на розвиток нових екологічних технологій, шляхом виділення грантів або субсидій. Також можуть бути створені спеціальні програми для підтримки екологічних стартапів та дослідницьких проектів [5].

Легіслятивні ініціативи можуть також стимулювати розвиток екологічних технологій, наприклад, шляхом надання податкових пільг для екологічних підприємств або створення спеціальних умов для отримання кредитів. Крім того, партнерство з приватним сектором та академічними установами може забезпечити обмін знань та ресурсів, що сприятиме швидкому впровадженню нових екологічних технологій у практиці. Ці заходи сприятимуть досягненню цілей з екологічного збереження та поліпшенню якості довкілля в Україні [7].

Таблиця 1

Міжнародне співробітництво та обмін досвідом в сфері екології

Аспекти співробітництва	Опис
Обмін досвідом	обмін інформацією та кращими практиками з іншими країнами та міжнародними організаціями. Включає в себе обмін інформацією про ефективні стратегії зменшення забруднення, збереження природних ресурсів, розвитку відновлюваних джерел енергії та інші практики
Навчання персоналу	проведення програм навчання та підвищення кваліфікації для фахівців у галузі екології. Це включає в себе організацію тренінгів, семінарів, майстер-класів, стажувань тощо з метою ознайомлення з передовими технологіями та методами управління довкіллям
Спільні науково-дослідні проекти	проведення спільних науково-дослідних досліджень з екології та збереження природних ресурсів. Це може включати спільні експедиції, лабораторні дослідження, моделювання екологічних процесів та розробку нових технологій з екологічної сфери
Спільні програми та ініціативи	участь у міжнародних програмах та ініціативах з охорони довкілля та сталого розвитку. Це включає участь у проектах зі зменшення викидів парникових газів, збереження біорізноманіття, захисту водних ресурсів, розвитку екологічного туризму тощо

Розроблено автором [6].

Окремо необхідно відзначити думку вчених М. Андрієнко та В. Шако [2, с. 51-58], які вважають, що залучення громадськості та цивільного суспільства є ключовим аспектом для успішної реалізації екологічних ініціатив в Україні. Залучення громадськості та цивільного суспільства у процес розробки та впровадження стратегій охорони довкілля є важливим кроком на шляху до більшої відкритості та прозорості у діяльності влади. Громадськість має повне право бути ознайомленою з планами та програмами екологічного розвитку країни, а також мати можливість висловлювати свої пропозиції та коментарі. Громадські організації та активісти часто володіють значним досвідом та експертизою у сфері охорони довкілля. Їхні знання та думки стають важливими джерелами інформації при формуванні екологічної політики та прийнятті стратегічних рішень.

Отже, адаптація міжнародного досвіду до українських реалій у сфері екологічної безпеки вимагає комплексного підходу та співпраці між різними зацікавленими сторонами. Це дозволить забезпечити стале покращення екологічної ситуації в Україні та збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Висновок. Таким чином, проаналізувавши можливості адаптації міжнародного досвіду до українських реалій у сфері екологічної безпеки, можна дійти висновку, що імплементація міжнародних стандартів та нормативно-правових актів є ключовим кроком для покращення стану екологічної безпеки в Україні. Адаптація міжнародного досвіду дозволяє використовувати кращі практики та технології, що вже випробувалися в інших країнах, та

впроваджувати їх з урахуванням специфічних умов та потреб українського суспільства. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності екологічних заходів, забезпечує сталість екологічних політик та сприяє збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 23 листопада 2017 року) : у 2 ч. Полтава: Россава, 2017 р. 245 с.
2. Андрієнко М. В., Шако В. С. Аналіз і адаптація кращих Європейських практик щодо реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. *Інвестиції: практика та досвід*. № 19, 2017 р. С. 51-58 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2017/12.pdf
3. Бірюков В. В. Публічне управління природоохороною діяльністю в системі колективної безпеки: сучасні загрози для України та відповіді на них. *Актуальні проблеми державного управління*. № 2, 2022 р. С. 25-37
4. Гаман Н. О. Міжнародний досвід формування економічної безпеки держави: перспективи для України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 5, 2018 р. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/38.pdf
5. Ємець Л. О. Застосування міжнародних індикаторів стану навколишнього середовища та перспективи їх використання в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. № 4, 2018 р. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v4-2_2018/9.pdf
6. Кравців В. С., Жук П. В., Стадницький Ю. І. Екологічна безпека в європейських країнах: методи економічного регулювання й досвід для України: наукова доповідь. ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України"; Львів, 2020 р. 97 с.

7. Хилько М. І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник. К., 2017 р. 267 с.

8. Chorna, O., Semenets-Orlova, I., Shyshliuk, V., Pugachov, M., & Pugachov, V. (2023). Anti-Crisis Regulation of Enterprises Through Digital Management. *Journal of Law and Sustainable Development*, 11(3), e816-e816.

9. Radchenko, O., Kovach, V., Radchenko, O., Kriukov, O., Sydorhuk, L., Sharov, P., & Semenets-Orlova, I. (2021). Principles of natural capital preservation in the context of strategy of state environmental safety. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 280, p. 09024). EDP Sciences.

10. Semenets-Orlova, I., Kushnir, V., Rodchenko, L., Chernenko, I., Druz, O., & Rudenko, M. (2023). Organizational Development and Educational Changes Management in Public Sector (Case Of Public Administration During War Time). *International Journal of Professional Business Review*, 8(4), e01699. URL: <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i4.1699>.

11. Semenets-Orlova, I., Rodchenko, L., Chernenko, I., Druz, O., Rudenko, M., & Poliuliakii, R. (2022). Requests for public information in the state Administration in situations of military operations. *Ann. Fac. Der. U. Extremadura*, 38, 249.